

פרשת דברים תש"פ

דברים פרק א פסוק א

אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַר בְּעֶרְבָה מִזֶּמֶר יְמֵי מֹשֶׁה וְיָדִי זָהָב:

רמב"ן הקדמה לספר דברים

הספר הזה ענינו ידוע שהוא משנה תורה יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס בארץ רוב מצות התורה הצריכות לישראל ולא יזכיר בו דבר בתורת כהנים ולא במעשה הקרבנות ולא בטהרת כהנים ובמעשיה' שכבר ביאר אות' להם והכהנים זריזים הם לא יצטרכו לאזהרה אחר אזהרה אבל בישראל יחזיר המצות הנוהגות בהם פעם להוסיף בהם ביאור ופעם שלא יחזיר אות' רק להזהיר את ישראל ברוב אזהרות כמו שיבאו בס' הזה בעניני עבודת גלולי' אזהרות מרובות זו אחר זו בתוכחות וקול פחדים אשר יפחיד אותם בכל ענשי העבירות ועוד יוסיף בספר הזה כמה מצות שלא נזכרו כלל כגון היבוס ודין המוציא שם רע והגרושין באשה ועדים זוממין וזולתן וכבר נאמרו לו כולן בסיני או באוהל מועד בשני הראשוני קודם המרגלי' כי בערבות מואב לא נתחדשו לו אלא דברי הברית כאשר נתפרש בו וע"כ לא נאמר בספר הזה וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ישראל או דבר אל בני ישראל ואמרת אליה' מצוה פלונית אבל לא נכתבו המצות בספרי' הראשוני' שידבר עם יוצאי מצרים כי אולי לא נהגו באותן המצות רק בארץ אף על פי שהן חובת הגוף כאשר בא בענין הנסכים או מפני שאינן תדירות לא הזכיר רק בבנים נוחלי הארץ וטרם שיתחיל בביאור התור' התחיל להזכיר להם עונותיה' כמה ימרוהו במדבר וכמה שהתנהג עמהם הקדוש ברוך הוא במדת רחמי' וזה להודיע חסדיו עמה' ועוד שיוכחו בדבריו שלא יחזירו לקלקולם פן יספו בכל חטאתם ולחזק לבם בהודיעו אותם כי במדת רחמי' יתנהג עמה' לעולם שלא יאמר אדם לא נוכל לרשת את הארץ כי אין אדם אשר לא יחטא ומיד תהיה מדת הדין מתוחה כנגדנו ונאבד ולכן הודיעם משה רבינו כי הקדוש ברוך הוא רחמן מלא רחמים כי הסליחה והמחילה ממנו יתי' סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו וכענין שאמר הכתוב כי עמך הסליחה למען תורא:

רש"י

אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל: **אל כל ישראל** - אילו הוכיח מקצתן, היו אלו שבשוק אומרים, אתם הייתם שומעים מן עמרם ולא השיבותם דבר מכך וכך, אילו היינו שם היינו משיבים אותו, לכך כנסם כולם ואמר להם הרי כולכם כאן כל מי שיש לו תשובה ישיב: **במדבר** - לא במדבר היו אלא בערבות מואב, ומהו במדבר, אלא בשביל מה שהכעיסוהו במדבר שאמרו (שמות טז ג) מי יתן מותנו וגו': **בערבה** - בשביל הערבה שחטאו בבעל פעור בשטים בערבות מואב: **מול סוף** - על מה שהמרו בים סוף בבואם לים סוף שאמרו (שם יד יא) המבלי אין קברים במצרים, וכן בנסעם מתוך הים, שנאמר (תהלים קו ז) וימרו על ים בים סוף, כדאיתא בערכין (טו א): **בין פארן ובין תפל ולבן** - אמר רבי יוחנן [רשב"י] חזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקום ששמו תופל ולבן, אלא הוכיחן על הדברים שתפלו על המן שהוא לבן, שאמרו (במדבר כא ה) ונפשנו קצה בלחם הקלוקל ועל מה שעשו במדבר פארן על ידי המרגלים: **וחצרות** - במחלוקתו של קרח. דבר אחר אמר להם, היה לכם ללמוד ממה שעשיתי למרים בחצרות בשביל לשון הרע, ואתם נדברתם במקום: **ודי זהב** - הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם, שנאמר (הושע ב ו) וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.